

Sjøfartsdirektoratet
Postboks 2222
5509 Haugesund

Høringsvar til forslag til endring i forskrift om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til forslag til endringer i forskrift 22. desember 2011 nr. 1523 om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk med utsatt høringsfrist til 8. desember 2017.

DSB har vært i dialog med flere beredskapsaktører under utarbeidelsen av denne høringsuttalelsen. DSB er opptatt av at forslaget til forskrift slik det når foreligger, vil kunne påvirke flere aktørers kapasitet og evne til å utføre oppdrag når det gjelder redning av liv og helse. DSB vil spesielt peke på de kapasitetene som utøver redningstjeneste i et samvirke når nødsituasjoner truer menneskeliv. Dette omfatter beredskapsaktører som brann- og redningsvesenet, politiet og de frivillige organisasjonene, herunder Røde Kors og Redningsselskapet.

Den norske redningstjenesten er unik og at den omfatter dugnad der offentlige, frivillige og private aktører går sammen om å yte innsats for å redde liv og helse. DSB vil særlig peke på at krav som her er foreslått kan falle uheldig ut når det gjelder muligheten til å yte slik innsats.

I arbeidet med samfunnssikkerhet er formålet å styrke samfunnets evne til å forebygge kriser og til å håndtere alvorlige hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. DSB ser krav som opplæring og kompetanse som viktig også i forhold til innsatsen som ytes fra beredskapsaktørene. DSB ber om at beredskapsaktørene i redningstjenesten tas særskilt hensyn til i forskriften som nå er foreslått endret, og at særbestemmelser vurderes for redningstjenesten.

DSB er nasjonal brannmyndighet og ønsker å gi noen utdypende kommentarer relatert til kommunale og interkommunale brann- og redningsvesen.

DSB legger til grunn at båtene til brann- og redningsvesenene omfattes av skipssikkerhetsloven og forskriften som nå foreslås endret.¹

¹ Det følger av skipssikkerhetsloven § 2 første ledd andre punktum at loven ikke gjelder for skip under 24 meter største lengde som brukes utenfor næringsvirksomhet. DSB har forstått at næringsbegrepet her tolkes i vid forstand, og at loven derfor omfatter brann- og redningsvesen selv om dette ikke er naturlig ut fra lovens ordlyd.

Det følger av forskrift om kvalifikasjoner mv. for sjøfolk § 3 første ledd at kompetansesertifikat kreves for passasjerskip, lasteskip, fiskefartøy og lekter. DSB anser ikke at brann- og redningsvesenenes båter ut fra en naturlig språklig forståelse dekkes av disse kategoriene. Sjøfartsdirektoratet har opplyst at alle båter som ikke er passasjerskip, fiskefartøy eller lekter vil være lasteskip.

Sjøfartsdirektoratet har i høringsbrevet vist til at det har forekommet en god del ulykker knyttet til drift på mindre fartøy. DSB anser at økte krav til kvalifikasjoner er positivt, men spesielt kravet til fartstid vil være svært vanskelig for en rekke brann- og redningsvesen å etterleve.

Brann- og redningsvesen med dedikert personell til båt vil ikke med sin turnus i brann- og redningsvesenet klare å opparbeide seg nok fartstid. Der det ansettes personell med sertifikat for sjøfolk har personellet i etterkant fått brannutdanning. Dette vil bli vanskelig fra høsten 2019 da ny utdanningsmodell for brann- og redningspersonell (heltidsmannskaper) vil bli en to-årig fagskole.

Flere brann- og redningsvesen som DSB har vært i kontakt med har båter mellom åtte og 15 meter. De vil ikke kunne opparbeide seg tilstrekkelig fartstid med de nye foreslåtte kravene.

DSB antar at konsekvensene av forskriftsforslaget, dersom det ikke endres før det trer i kraft, vil være at de fleste brann- og redningsvesen (med en båt over åtte meter) kommer til å måtte selge de båtene de har, og anskaffe båter under åtte meter - til tross for at dette ikke er det mest dekkende for deres behov.

Brann- og redningsbåter brukes til redningsoppdrag, redningsdykkeraksjoner, overflateredning, slokking av branner, utsetting av lenser innenfor akutt forurensning med mer. Det ligger i redningsdykkeroppdragenes natur at tid er en kritisk faktor. Brann- og redningsvesen har behov for å forflytte seg raskt. Dette vil innvirke på båtens utforming, behovet for kahytt og plass til utstyr.

I noen brann- og redningsvesen er det dedikert personell som har båt som spesialoppgave, mens det i andre brann- og redningsvesen er de fleste i innsatsstyrken som skal kunne håndtere båten. Grunnen til at dette varierer er at det er stor forskjell på størrelsen på brann- og redningsvesenene. Med unntak av de største brann- og redningsvesenene, er det behov for fleksibilitet i utnyttelsen av brann- og redningsmannskapene. Fleksibilitet til å utføre mange typer oppdrag på land og vann, og til å kunne bytte personell ved sykdom, i ferier og ved kursavvikling.

Brann- og redningsvesenene er bevisste på sikkerhet. De har rutiner, dokumentert internkontroll og øvelser i forbindelse med båtkjøringen, i tillegg til båtførerbevis eller kompetansesertifikat avhengig av båtens lengde.

DSB anmoder Sjøfartsdirektoratet om å vurdere en unntaksbestemmelse for brann- og redningsvesenene og de øvrige beredskapsaktørene i redningstjenesten, slik at viktige samfunnsoppdrag kan løses i fremtiden med fartøy tilpasset deres behov. DSB bistår gjerne i en dialog med Sjøfartsdirektoratet.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Cecilie Daae
direktør

Hans Kristian Madsen
fungerende avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk.